

Planbureau voor de Leefomgeving

Duurzame internationale handelsketens

Van niche naar norm
De rol van regulering

26 Sept 2014
Mark van Oorschot

Planbureau voor de Leefomgeving

PBL Beleidsevaluatie en onderzoek

Verbeteren besluitvorming via objectieve informatie

Evalueren effectiviteit beleid voor milieu en natuur

Stimuleren debat over opties

Conclusies PBL Verduurzaming Handelsketens

- Succesverhaal, basis voor volgende stap gecreëerd
- Deels laaghangend fruit geplukt
- Te weinig aandacht voor verbeteringen/impacts
- Certificering geen doel op zich

- Per fase ander type beleid nodig
- Verschillende instrumenten in verschillende fasen
- Verschuiving van self-governance naar regulering ?

Verduurzaming internationale handelsketens

- Voetafdruk van Nederland
  - Hernieuwbare (biotische) grondstoffen
  - Omvang en impacts 'elders'
- Verduurzamen van handelsketens
  - Vrijwillige certificering – bovenwettelijke werking
  - Overheid faciliteert
  - Marktacceptatie hier en effecten elders
  - Belemmeringen en grenzen voor de volgende stap
- Opties voor de toekomst => rol juridische instrumenten ?
  - Versterken vrijwillige verduurzaming
  - Duurzame handel wordt de norm
  - De certificering voorbij

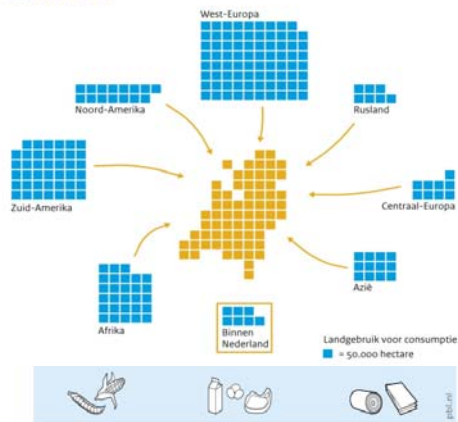
Voetafdruk

Planbureau voor de Leefomgeving

Veel grondstoffen komen van ver

Veel komt van ver

Landgebruik

- Drie keer NL
- Helft voor voedsel
- Helft voor hout en papier
- Bijna een voetbalveld pp

Duurzame alternatieven beschikbaar

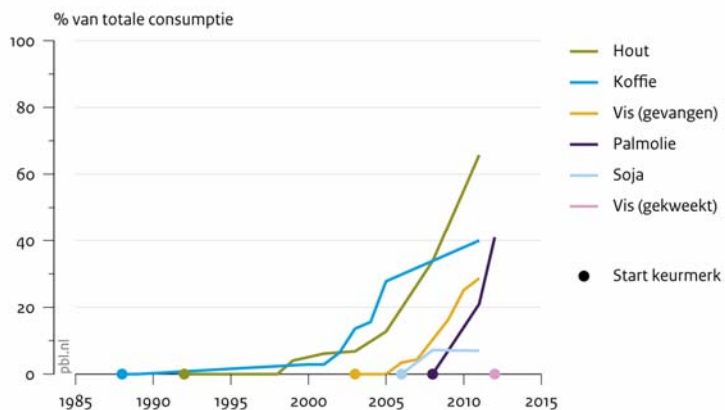

Verbruik/consumptie

Planbureau voor de Leefomgeving

Duurzame marktaandelen gestegen, NL koploper

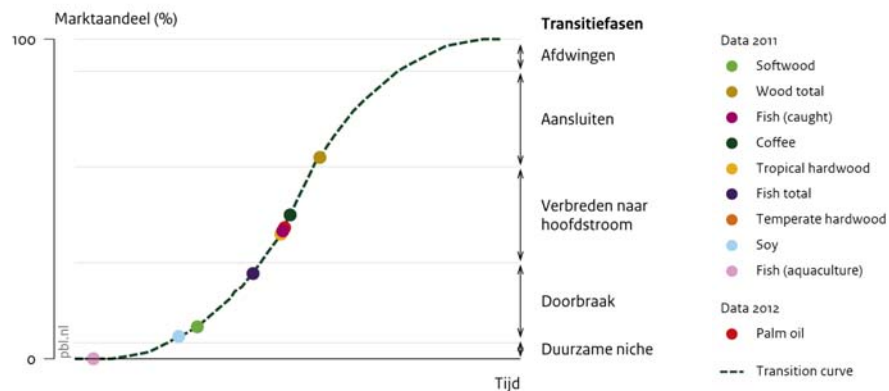
Bron: Diverse bronnen; bewerking PBL, 2013

Transitiefasen

Planbureau voor de Leefomgeving

Transitie naar duurzame ketens

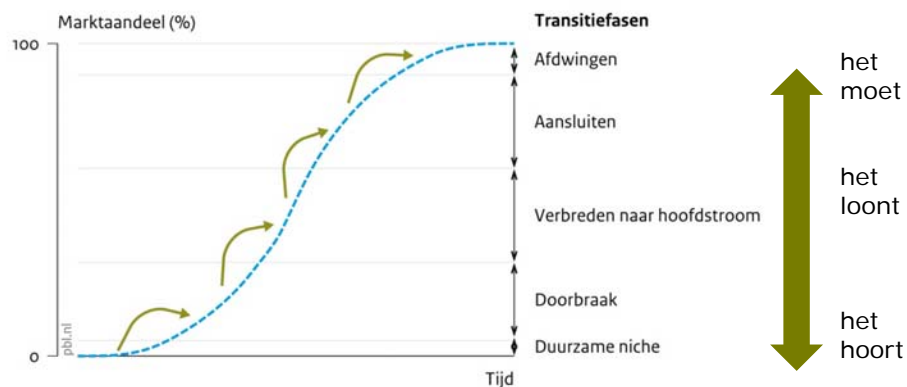

De volgende stap

Planbureau voor de Leefomgeving

Van niche naar norm

Bron: PBL, 2013

www.pbl.nl

Belemmeringen

Planbureau voor de Leefomgeving

Barrières en grenzen voor opschalen en effecten

'Hier'

- Bereidheid bij afnemers; bewuste consument bediend
- Verwarring over keurmerken
- Geen *level-playing-field* op de markt
- Kosten zijn veelgenoemde barrière

'Elders'

- Mondiaal bereik instrument certificering beperkt
- Laag hangend fruit is geplukt – kosten stijgen
- Effecten vooral van lokale aard
- Vertrouwen en controle
- Randvoorwaarden belangrijk voor opschalen – betrouwbaar bestuur

Perspectieven op ketenverduurzaming

1. Versterken vrijwillige verduurzaming

- > Sturen op zelfregulering
- > Transparantie

2. Duurzame keten wordt de norm

- > Geen vrijblijvendheid
- > Ondergrens aangeven

Perspectieven voor ketenverduurzaming

3. Opschalen duurzame productie elders

- > Professionaliseren boer
- > Sturen op lokale condities en regelgeving

4. Integrale blik op de keten

- > Grenzen van systeem Aarde
- > Bredere aanpak

Reacties op PBL rapport

- Forum
  - Rol certificering blijft voorlopig belangrijk
  - Wat drijft bedrijven: rol van de koopman
- Reactie VNO/NCW
  - Sectoren verduurzamen op eigen kracht
  - Regulering enkel in EU verband
  - Aanbrengen *level-playing-field*
- Kabinetsreactie
  - Veel acties doen we al
  - Voldoende ruimte voor doorgaan met huidige aanpak
  - Regulering alleen in EU verband

Vraag aan VMR 'Hoe komen we van niche naar norm?'

- Welke instrumenten zijn beschikbaar?
  - Potenties, uitvoering en handhaving
  - Passend bij verschillende fasen
  - VN - OECD kader: richtlijnen voor multi-nationals
  - EU kaders: FLEGT
  - Nederland: MVO kaders en zorgvuldig handelen
- Welke instrumenten zou je willen hebben?
  - WTO kaders voor duurzame handel
  - EU kaders voor company accounting
  - Stimuleren wettelijke kaders 'elders' via VPA's

Reflectie op elementen uit het VRM pre-advies

- Algemene kaders voor duurzaam/verantwoord handelen
  - Brede overeenstemming over kader (Ruggie)
  - Uitbreiding nodig
  - Operationeel maken via koppeling aan EU instrumenten
- Minimumeisen gesteld op niveau legaliteit
  - Uniforme opzet in EU nodig, handhaving nu niet sterk
  - Uitbreiden van legaal naar duurzaam mogelijk
  - Ondersteuning 'elders' belangrijk
- WTO handelsregels en duurzaamheid ontbreekt
  - Niet concurrentie verstorend of afschermend
  - Eisen aan productieomstandigheden niet toegestaan

Planbureau voor de Leefomgeving

website:
www.pbl.nl

twitter:
[@maartenhajer](https://twitter.com/maartenhajer)
[#dketens](https://twitter.com/dketens)

Onderzoekspartners:
LEI – Alterra
Copernicus
Aidenvironment
Tropenbos
Both Ends